

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kaj imamo storiti pri ljudskem štetju.

Prva skrb bodi, resnici pomagati do zmage. Resnica je Bogu ljuba, slehernemu poštenjaku draga pa tudi ljudskemu štetju, poglavitni smoter. To bi ne bilo pretežavno, ko bi ljudje tako vpraševali: „Kaj si rodom, ali Slovenec ali Nemec?“ Toda žali Bog, tako ne bodo vpraševali, ampak: „Kateri jezik navadno govoriš, nemški ali slovenski?“ Ne pozivemo torej najprville, koliko Nemcev ali Slovencev na primer v deželi Štajarski prebiva, ampak koliko ljudi tukaj navadno govori nemški ali slovenski (Umgangssprache). To pa je velik razloček in sedaj slabo za nas Slovence, kajti naši slovenski odpadniki, tudi nemškutarji imenovani, gorijo za nemški „Umgangssprache“ ali „občevalni jezik“. Zato so pri zadnjem štetju trumoma lomastili med Nemce in tako hipoma število Nemcev, vsaj na papirji, znatno pomnožili, Slovencev pa skrčili. Po skončanem štetju namreč živa duša ni mislila dalje na „občevalni jezik“, ampak sploh so povdarjali: Nemcev smo našteali 794.841, Slovencev pa samo 388.419, to je: okoli 100.000 duš premalo. Toliko smo zgubili v dvakratnem ljudskem štetju po „občevalnem jeziku“. Nekateri krati naj še tako štejejo, pa nas pozobljejo do zadnjega — krnkača. Naši nasprotniki se ve, da na to vže komaj čakajo ter so kmalu po štetju l. 1881. zmagoponosno upijali: glejte, slovenstvo leze nazaj, kmalu izgine!

Kaj podobnega utegne se zgoditi nam tudi sedaj, kajti združeni nemški, poljski in italijanski poslanci so v državnem zboru zoper ugovore slovanskih zopet sklenoli, da se l. 1891. štetje ljudi vrši po dosedanjem načinu. Zatorej ostanejo naši nemškutarji zopet tam, kder so l. 1881. občepeli, namreč v nemškem taboru. No, sovražni nam vihar stresel je slovensko drevo. Zbil je mnogo črvivega sadja na tla semtertja pa tudi marsikatero zdravo jabelko. Mnogo bilo je namreč takšnih gospodarjev, ki

so svoje slovenske delavce, posle, podrejenjce, stanovnike meni, nič tebi nič vpisali med Nemce. Godili so se pogosto goropadni nedostatki. Na primer: v poličansko Peklo pahnili so poleg 223 Slovencev še — 254 Nemcev. Samo Bog in dotični gospodje vedó, od kod so jih vzeli. V okolici Sečji Stoperske župnije, kder še ni prebivala nikoli niti jedna nemška dušica, našteali so — 257 Nemcev. Takšnih nedostatkov pa sedaj lahko zabranimo, ako vsak Slovenec stori svojo domoljubno dolžnost.

Vsak priden Slovenec naj torej zapiše ali sam v naglasnico (Anzeigezettel) ali izpove pred štetnim komisarjem v zapisnik (Aufnahmsbogen) kot svoj „občevalni jezik“ ljubo slovensko materinščino. Nobeden se naj ne sramuje svoje matere slovenske! Na dalje naj pazi vsak v svojem obližji strogo, kako se bode vršilo kje ljudsko štetje. Vsako pomoto, slehernega človeka, ki bi prave Slovence nagovarjal, zapeljeval, podmitaval, strahoval in silil, izneveriti se slovenstvu in vpisati se med one, kojim je nemščina „občevalni jezik“, treba takoj naznaniti dotičnemu okrajnemu glavarstvu. To je dolžno popraviti zmoto in krivice kaznovati po § 26, 30 in 33 naslednje navedenega ukaza.

Konečno še opozarjamo na 19. točko ministrskega ukaza z dne 9. avgusta 1890: za vsako osebo zapiše štetni komisar kot „občevalni jezik“ samo jeden: nemški, slovenski itd. On vpraša zaradi tega dotično osebo ali rodbinskega, glavarja pa ne sme ljudi motiti (irreführen) po svojih vprašanjih in tudi ne uplivati na odgovor.

Nadejamo se, da bode povsodi dovolj gosto nasejanih domoljubov, katerih sleherni tukaj stori svojo dolžnost. Ne vdajmo se! Pomagajmo resnici do zmage! Ohranimo, kar še imamo! Nobeno ped — Za celi svet — Ne dajmo več — Ne dajmo preč — Ne dajmo slovensko zemlje naše! Tako bodi, tako se zgodi! Straženski.

Dež. zbor in ljudska šola.

(Konec.)

Ko se je prišlo že tako daleč, tako veselo naprej, mislil je dež. šolski svet, da je čas, naj še to navado ali bolje razvado v šoli po svojih ukazih prestavi v postavo. Jaz imam v rokah ukaz dež. šolsk. sveta z dne 30. julija 1885, št. 3612, v katerem se vpelje v enorazredno šolo na Remšniku, v okraji Marenberškem, poučevanje v nemškem jeziku. V tem se piše: „V 4. in 5. šolskem letu je poučevati v obeh jezikih t. j. dvojezično. Od 6. šolskega leta naprej potlej pa je učiti v nekaterih predmetih, tako posebno pri nemškem jeziku, računstvu in poušameznih rečnih poukih izključno nemški“. — Slov. jeziku se je pa dovolilo velikodušno parnric za podučevanje.

Ednako se je odločilo tudi v ukazu dež. šolsk. sveta z dne 24. septembra 1885, št. 4572 gledé na šolo v Makolah, naj se v drugem od-delku 1. razreda razven podučevanja v nemškem jeziku tudi v računstvu in zemljopisji uči vse le nemški. Ko se je po takem prelevil nemški jezik v dejanji v poučni jezik, začuti štajarski dež. zbor dobo za to, da stopi lahko za dobro stopinjo dalje ter vzame v enem hipu vse ljudske šole na spodnjem Štajarji v službo za ponemčevanje. V seji dež. zbora dne 13. januvarija 1886 se je sklenilo na predlog tedanjega poslanca za Ptujsko mesto, dr. Aussererja to-le: „Na vseh ljudskih šolah štajarskih naj se uči nemški jezik v taki meri, kakor jo zahoteva javni promet, enota dežele, države in armade“.

Dež. šolski svet je brž na to že prežal, kajti celo vrsto ukazov je izdal, vse iz namena, da potisne slov. jezik iz ljudske šole in porine mesto njega v njo nemški jezik. Iz cele kopice teh ukazov, ki se mi jih je po času nabralo, naj navedem le nekatere. Tako je izšel za okraj gornjeradgonski ukaz dne 19. sept. 1886, št. 4301. . . . Dež. glavar seze v tem g. poslanca v besedo: „Prosim, da ne berete več ukazov“. Posl. dr. Dečko: Jaz berem le število in dan.

Dež. glavar: „Jaz prosim lepo, da mi ne pretrgate besede. Če kdo hoče ukaze brati, mora to nazniti vselej poprej, da dež. zbor odloči, sme-li brati ali ne“.

Posl. dr. Dečko: Jaz se drznem opomniti, da jaz ne berem ukazov, ampak samo njih število in dan. Za okraj Celjski, nadaljuje gosp. poslanec, izšel je tak ukaz dne 22. febr. 1887, št. 823, za Laški dne 25. febr. 1887 št. 984, za Brežiški dne 26. aprila 1886, št. 1925, za Kozjanski dne 2. maja 1887 št. 2175 itd. Človek bi mislil, da bi bilo ukazov s tem že več, kakor do volje, kar se tiče te stvari, vendar pa ni bilo tako, ampak okr. šolski nadzorniki

so mislili, da jim je treba seči še višje. Ko so videli, na katero stran vleče sapa iz Gradca, izdelali so sami še ukazov ter so v njih ukaze dež. šolsk. sveta razlagali in malo pa bili ponemčenje ljudskih šol dognali do vrha. Tako imam v rokah ukaz okr. šolsk. sveta v Brežicah ddo. 7. avgusta 1887 ad št. 247. V tem se pravi, da mora poučevanje v nemškem in pa v učnem jeziku iti skupaj; v nižjih urah še nemški jezik sicer ni učni jezik, toda malo po malo in zmerom dalje naj seže v poduk; v višjih šolskih letih pa se rabi poleg slovenskega, že sploh tudi nemški jezik pri podučevanji.

Naravno je pa torej po takem, da to v nemirja slov. ljudstvo prav močno, kajti uvidi se lahko, da gre za glavo slov. ljudski šoli, ako se dela po tem načinu naprej. Ali v Gradci so se precej vkanili, ko so menili, da slov. ljudstvo nima druge želje, kakor učiti se nemščine in brž ko brž vtopiti se v nemškem morji. Ti ukazi pa zato niso vzbudili veselja, pač pa srd in nevoljo ter je dobilo višje šolsko oblastvo veliko število ugovorov in pritožeb zoper nje. Kmalu je bilo v tem že tudi uspeha. Že leta 1888 je prišla odredba c. kr. naučnega ministerstva z dne 15. januvarija št. 7. V njej se je postavila visoka vlada vendar enkrat na edino pravo stališče gledé na eno šolo na Spod. Štajarji — v Šmariji — na to, da ima na ljudski šoli biti učni jezik (jezik, v katerem se otrok uči drugih stvari) edino le materinščina in da se v smislu ustanovnih postav ne sme taj jezik, drug dež. jezik, tak je pa za slov. otroke nemški jezik, učiti kot obvezni učni predmet. Za to odredbo je prišla cela vrsta drugih in mi lahko izrečemo zadovoljno, da smo jezikovni red, kakor odgovarja postavi, dosegli že pri večih, pri prav mnogih šolah. Tu se je visocemu dež. zboru in dež. šolskemu svetu pripetilo nekaj, kar že svoje dni preroku Bilejamu, ki je bil šel, da bi ljudstvo preklel pa ga je v resnici le blagoslovil. Vi ste se napotili, da bi uničili slov. ljudsko šolo, pa ste le povzročili, da bode poslej pri nas ljudska šola še le prav slovenska.

Ko bi se bili postavili na pametno stališče, pa bi dali nekaj ur poduku v nemškem jeziku, tedaj bi se ne bil noben Slovenec vzdignil zoper to. Ko smo pa razpoznali, da se ta stvar pretira ter nam odganja celo upanje do napredovanja, do narodnega življenja, potem pa smo sklenili, da nam jo bode odriniti, potisniti jo v stran. Tako smo prišli tedaj na ono stališče, ki smo Vam ga že razkrili v pritožbah in to večkratov, na to, da se nemščina pusti na ljudskih šolah, pa ne več za obvezni, ampak samo še za neobvezni učni predmet.

Mi po takem ne moremo tega, kar je visoki dež. odbor v tej stvari storil, odobriti. Mi ne moremo odobriti tega še s tem manj,

ker je sam priznal v svojem pismu, da je vse njegovo delo v tem prazno, bob v steno. Njemu je bilo pa pač zato, da bi pokazal Slovencem svojo pest, če bi jih že tudi z njo ne vdaril. Mi se torej postavimo zoper to odločno. Mi obsojamo pismo vis. dež. odbora gledé na to stvar, ker nam sega v naše narodno življenje in v pravice za to, da si ga vpravimo sami. Zato pa glasujemo zoper tak predlog. (Živo odobravanje na desni.)

Gospodarske stvari.

Vojska sovražniku kuhinje in sadjarstva.

1. Ščurki. Ti sovražniki snage so po hišah in kuhinjah gnjusna golazen. Kjer je staro zidovje, tam jih je težko pokončati in z otrovanjem ali strupom zgodijo se lahko nesreče. Celo lahko pa jih polovi človek na naslednji način: Vzame se lošana posoda in se napolni do polovice z vodo. Čez posodo se pa položita križem dve ozki ploščasti paličici in na sredini križa se priveže kosček sladkorja in kruha. Posoda se k zidu pristavi ali pa se kaka deskica stransko položi, da ščurki lahko na posodo pridejo. Ščurki sladkor in kruh radi žró, eden drugega odbijajo ter tako v vodo popadajo in se potopijo.

2. Miši v sadunosnikih. — Miši na mladem drevju, na koreninah v nekaterih krajih silno veliko škode napravijo, v časih korenine tako oglodajo, da se drevo že drugo leto posuši. Najlažje jih poloviš tako-le: V vrtu izkoplji za meter globoko jamo ter jo izdelaj celo gladko navpik. Če vode ne drži, pa se z ilovico zamaže, ter do polovice z vodo napolni. Nad vodo se napravi pedenj širok gladek obod tako velik, kakor je jama široka. Na tak način ne more nobena več ven in se potopijo. Ne bode ti njih nobena več hodila v škodo.

Sejmovi. Dne 27. decembra v Vitanji. Dne 2. januarja v Bučah in v Št. Jurji na južni železnici.

Dopisi.

Izpod Orlice pri Brežicah. (Volitve v okr. zastop.) Nesramni odpadniki in hudobni nasprotniki milega naroda, kaj si bote še vse izmislili! Sedaj, ko se je približal čas volitve, zdaj bote gotovo še tisto betvo pameti zgubili, ker noč in dan agitujete. Naš Jaka bo volilno jetiko dobil, on se boji, da bi mu mastna služba spodletela. Oj, on je tudi mogočen! On obeta vse, da dobi oblastila od udov; tako je neki udovi veleposestnici obljubil vse, kar si želi in ona se je dala premotiti. Jakelj, težek bo račun enkrat, zakaj vsake reči bo ko-

nec, bode tudi tega, da ne bo Jakelj nosil zvonca. Odpadnik je tudi na gradu: ta možicelj si mnogo prizadeva: šel je k nekemu možu in ga na vso silo nagovarjal, da mora iti volit: Vi morate nemško voliti. On mu je na dalje rekel, da bo prišel z vozom po nj. Oh, dragi gospodarek, zakaj se tako trudite? Ali Vama z Jakeljnom kaže tolik dobiček, da se tako trudita? Imejta rajši druge reči v redu, zakaj sivi lasi Vama že oznanjujejo, da bo kmalu potekel čas zemeljskega bivanja; morda upata, da bodo vama šulverainovci in odpadniki lavorjev venec na grob položili? Gotovo ne, Slovenci pa si bodo gotovo govorili: tu počiva odpadnik in kak izdajalec naroda. Škoda, da bota tam v sredi njih počivala, koje sta grdo sovražila. Dragi bralci, podajte se na dan volitve, ko bodo veleposestniki volili, na volišče, tam boš videl odpadnike zagrizeno pooblastila v rokah držati, slabotne in bolehtne, ki se že več tednov iz sobe ne ganejo; na volišče jih bodo gotovo privlekli, ako tam pri priči dušo izdihnejo, samo da bi še Jakelj bil tajnik, Lah načelnik. Škoda, da se tako zmage veselite. Ne bo sijajna, ampak prisiljena: na vse kraje ste glasove lovili, iz lastnega prepričanja ste malo jih dobili, radujte se tri leta, mnogi gotovo zadnji krat, pa s tem ne bote Slovencev oplašili. Oni lepo napredujejo, ker se pri volitvi pokaže, kako da so zavedni. Dragi Slovenci, bodite zvesti vedno domovini, nič se ne prestrašite, da bi nas ti odpadniki v manjšino potisnili; s tem nas še bolj vtrdijo in se daje spoznati, kako skrbijo za kmeta, kateri jih živi. Prišli bojo časi, ko bojo njih imena zginola, zakaj njih potomeci ne obetajo dosti veljave. Storimo vsaki svojo dolžnost, gotovo to ne bo brez uspeha.

Od sv. Barbare v slov. goricah. (Zahvala). Kakor se je vže naznanilo, bile so v naši župniji od 27. nov. do 6. dec. t. l. eksercicije za ljudstvo. Prečastiti gospodje g. misijonarji od sv. Jožefa pri Celju prihiteli so blagovoljno na prošnjo našega veleč. g. župnika, da bi to veliko pobožnost z vernim ljudstvom opravljali. Vršilo se je vse v najlepšem redu, če prav je bilo sleherni dan ogromno pobožnega ljudstva, ne samo iz domače, nego tudi iz tujih župnij, tako da je bila hiša božja vže pretesna, da bi vsprejela toliko množico vernih kristjanov. Pobožni čut, ki mora ob takem sv. času vsako srce navdajati, ni se nikakor žalil; to je treba hvalevredno opomniti, posebno, ker je med sv. eksercicijami tudi crkveni shod bil, in pri taki priliki se ne redkokrat žali Gospodovo ime in očitno onečasti. Sv. obhajilo jih je sprejelo oko 1500. Res lahko rečemo, da se je zopet oni sladki mir božji v našo sredino vrnil, katerega nam, kakor božji Zveličar pravi, svet ne more podati. — Bog povrni torej preč. gg. misijonarjem veliki trud, s katerim so ne-

umorno delali za naš dušni blagor, kakor tudi domačemu preč. g. župniku, ki skrbijo res po očetovsko za svoje otroke, kakor pastir za svoje ovce, da bi se nobena ne zgubila. — To je prisrčna želja hvaležnih faranov.

S Smolnika. (Nemčurska kultura.) Poslovno pridem pred nekterimi dnevi v Oplotnico. Po svojih opravilih zajdem tudi v gostlino g. Kuneja, da se odtešim. Bilo je tudi drugih gostov kmetskega stanú, kmalo pride tudi eden, vže od narave zaznamljan, ter začne kmetom pripovedovati o preblaženi nemščini; kaj, če nemško ne bodo znali, kako da bodo svoje vole prodati zamogli? Ker mi je to čenčanje možičeljna presedalo, rečem mu: „Vi pa naše kmete napačno učite“. Na to se raztogoti in je v svojej jezi pokazati hotel, koliko da posestuje nemške kulture z besedami: „tost, trotlj, ti boš še tam lizal, kjer sem že jaz...“ Čudom sem se čudil, ko sem pozneje izvedel, da je bil ta izborni govornik gosp. Malenšek, škoda mladine, je pač pomilovanja vredna, kajti če on vpričo nje tako rogovili, kakor v gostilni, kjer mu ni nikdo podložen, lahko si mislimo, kakih reči se pri njem nauči? Gospode nemške potnike pa opozarjam, da se v taki gostilni ne podajo v govor, sicer bi se utegnili kateremu okoli ušes še slabše zapeti. Kmetje južnega Pohorja imajo kaj lepo lastnost, namreč da odredijo ne preveliko, vendar lepe in debele vole, vsled česar resnično Nemci v večjem številu na sejme prihajajo. Smelo rečem, da Nемец potrebuje naših volov, to je njemu le na korist, katero si pri taistih speča; zato pa sili našim kmetom goraj omenjeni modrijan zveličavno nemščino le tujim v korist in domačinu večkrat na kvar. Izogibljimo se takih krivih prerokov, obrnimo njim hrbet, naj ostanejo enaki omikanci v svojem društvu. Nam naj bo geslo: „svoji k svojim“. L. H.

Iz slovenskih Goric. (Zdravništvo.) Žalostne so tukajšnje zdravniške razmere, ker na daleč okrog nimamo nobenega zdravnika, hudo je tudi za porodnice, ker ni lahko skušene babice dobiti. Nedavno je v Drankovcih vmrla neka vboga viničarka na porodu po dvanajstih silnih mukah, ne da bi bilo pri najboljši volji mogoče zdravniške pomoči ji priskrbeti. Njen mož je najprvle hitel po babico, in je po dolgem iskanji in popraševanji izvedel, da se je pred kratkim neka skušena babica daleč v Jarenini naselila. Napoti se v Jarenino in babico res doma najde, ki je takoj pripravljena z njim iti, a kadar pride v hišo porodnice, kmalu spozna, da je njena pomoč prepozno prišla, treba bo po zdravnika poslati. Babica napiše listek in mož se napoti v Čmurek; tamkaj hodi od ednega zdravnika do drugega, a nobeden ne mara iti, češ, da porodnica ni v njegovem okraju. Revež hodi celo noč ter proti

jutru drugega dne domov pride, od tod pa se kmalu napoti v Maribor. Nek dobrosrčen kmet konja napreže in se urno pelja v Maribor po zdravnika. Mož porodnice gre najprej k okrajnemu zdravniku, a ta nima časa; gre k drugemu, tretjemu, a nobeden nima časa, še nektere obiše a ni jih doma; vrne se nazaj k okrajnemu zdravniku, a tukaj izve, da je g. zdravnik moral iti na lov, popoldne vendar najde nekega milosrčnega zdravnika, ki je pripravljen k bolnici se napotit; pride res na večer, a reva ni več potrebovala zdravnika, bila je že mrtva. Res žalostne razmere!

Iz Male nedelje. (Nasveti.) Ker se je trušč o Rožnem dolu malo polegel, tudi jaz sem vže malo pozabil, kaj se je vse tam godilo, akoravno ni vse tako, kakor bi prav za prav biti moralo, toraj ga za čas prezrimo, ter raji pogledajmo, kako in kaj počinja naše „Leposlovno bralno društvo.“ Pred štirimi leti priporil in ustanovil nam je drugokrat naš neumorni g. Tone Božič stareji bralno društvo, da se tukajšnje slov. beivalstvo, posebno mladina podučuje, naobrazuje, ter krepi svoj um z leposlovjem itd. Se ve, da „iz malega raste veliko“, tako je tudi naše bralno društvo sprva zajemalo majhen krog, ustanovitelj in voljen odbor dogovorili so se za mlado društvo, da ima svoj prostorček v ljudski šoli, ker takrat ni bilo kaj boljšega možno ukreniti. Ker so se pa s časom razmere zboljšale, tudi naše bral. društvo pridobiva zmiraj več ljubezni pri mladini pa tudi pri starejih, in ker je v šoli zelo težko ali prav za prav nemogoče, iti čitat tedaj, kedar komu čas pripušča, slišal sem več udov, a tudi taci, ki niso še udje, da bi radi pristopili, ako bi bilo mogoče časopise čitati čez teden, in ne samo v nedeljo, a še tedaj dobodo se samo po pregovoru: „prvi, ta bolji“, ker jih odnesejo prvi drugim, preostaje pa — prazna miza. Ker sem kot ud čital v celem le dva lista, in to celo leto, ker drugih nikoli nisem nič našel in na enaki izraz večih udov, nasvetoval bi, da se ugodi vsem udom, naj se vzame soba pri g. Korošci, ker je tam poštena gostilna, soba je pa po ceni, ali pa tudi, kakor sem slišal, brezplačno vsak čas na razpolago. Sploh bralno društvo ni tajnost, toraj je tudi slobodno očitno znano, da bode vsak tujec vedel, da imamo bralno društvo, ter da se našim sosedom ne bode tako godilo, kakor meni, ko sem bil nekoč v sosedščini poprašal za hišo bral. društva, ter dobil v odgovor: „G. školnika ni doma, pa ne more nikdo do cajting.“ — Predno končam, omenim še, da se pri prvem zborovanji naj ukrene tako, da se vsak ud zamore v deleževati čitanja tudi čez teden, a se naj tudi uredi tako, da se časopisi ne bodo odnašali, ampak prečitali v bralni sobi, in potem drugim prepustili. Več udov,

Politični ogled.

Z Dunaja. [Konec.] Naj imenujem tu one č. g. duhovnike iz lavantske vladikovine, ki so letos podpornemu društvu poslali doneske; to so: vlč. g. Karol Gajšek, dekan na Dobrni 5 fl., vlč. g. Martin Meško, župnik Kapelski 5 fl., vlč. g. Jurij Bezenšek, župnik v Čadramu 2 fl., neimenovani rodoljub v Gornjemgradu, (sedaj v Braslovčah) 5 fl., vlč. g. M. Osenjak kaplan v Ljutomeru 1 fl., vlč. g. J. Skuhala, dekan v Ljutomeru 1 fl., vlč. g. Ivan Bohanec, kaplan v Ljutomeru 1 fl., vlč. g. Lovrenčič, župnik pri Mali nedelji 2 fl., vlč. g. Fr. Moravec, kaplan pri Mali nedelji 1 fl. Dalje so darovali gg.: dr. J. Farkaš, zdravnik v Ljutomeru 1 fl., J. Kukovec, posestnik v Ljutomeru 1 fl., Ivan Kačič, c. kr. notar v Šoštanju 5 fl., Ferdinand Roš, veleposestnik v Hrastniku 5 fl., Fran Veršec, c. kr. notar v Sevnici 5 fl. — V odboru ostanejo večinoma stari udje; nekateri so bili v novič izvoljeni, to so: vlč. g. dr. M. Sedej, c. in kr. dvorni kapelan in ravnatelj v Avguštinju; g. dr. Matija Murko, uradnik v c. in kr. ministerstvu cesarskega dvora in vunanjih zadev, g. dr. Karol Štrekelj, vseučiliški docent in urednik slov. drž. zak.; g. dr. Viljem Lachenberger, zobozdravnik, g. dr. Vladimir pl. Globočnik, koncipist v c. kr. financnem ministerstvu. — G. J. Pukl odložil je blagajništvo radi preoblega posla in glavno zarad tega, ker v letu po 5 mesecev ne stanuje na Dunaji. Njegovo mesto prevzeli so vlč. gosp. dr. Mat. Sedej, c. kr. dvorni kapelan in ravnatelj v Avguštinju, Wien I. Augustinerstrasse 7, kateremu naj se blagovolé pošiljati vsi doneski za podporno društvo.

Iz Slatine. (Radovednost.) Gosp. dopisnik, ki ste v št. 35 o bistroumnosti in zdravilski umetnosti gospoda dra. Hoislna govorili, omenili ste, da se upate o tej umetnosti javno povedati in naznaniti. Ker bi to nadaljevanje ne samo nas blizo Slatine, temveč tudi druge bralce „Slov. Gosp.“ vtegnilo zanimati, zato prosimo, da začnete brž ko brž izpolnjevati svojo obljubo. Kakor nam je znano, sta v stari zavezi Lot in njegova žena po božjem povelju bežala iz mesta Sodome pred pokončanjem. Tam je žena iz radovednosti se nazaj ozrla, v tem pa je pričema okamenela. Mislim tudi jaz, da manj ne bomo mi strmeli, če izvemo o njegovi bistroumnosti in zdravilski umetnosti, ker nam je znano, kako zvit in prekanjen je on v tem, kako bi nas slovenske kmete v svojo nemčursko malho vlovil. Mislim si toraj, kak more še le biti umeten zdravnik. Vas prosim torej, gosp. dopisnik, da obljubi zvesti ostanete in nas vsaj s kratkim nadaljevanjem razveselite.*)

*) Kolikor mi sodimo, ni g. doktor Hoisel, v kolikor je zdravnik, slov. ljudstvu na potu, marveč v kolikor je pristaš šulvereina. Ljudje ga pustijo radi na miru in zmeni se redko kdo za-nj, pustimo ga v tej reči tudi mi raji na miru!

Ured.

Avstrijske dežele. O božiči je doba mirú. V drugih časih in v drugih rečéh pozna se v očitnem našem življenji le malo, da živimo v kršč. državi. Večkrat se dozdeva človeku, da vam pozabi gospoda, ki ima politično življenje več ali manj v svojih rokah, na to, o božiči pa še ni tako in zato je v tem času še v resnici nekam podoba, da še nismo do cela tudi v tem, kar se tiče politike, brez kršč. čutov. Po tem takem pa bode tudi naš „ogled“ drugačnji, kakor je po navadi; več ali manj je duh mirú, ki prihaja v času proti božiču na vrh. — Pri cesarski rodbini bode brž božič, ne na Dunaji, ampak na graščini Lichtenegg v gorenji Avstriji, pri mladih zaročencih, M. Valeriji in Franci Salvatorji. Tako je vsaj doslej podoba, kajti Nj. veličanstvi svitli cesar in cesarica dojdeta tje, vsaj za mali čas, če gre kaj vere poročilu, ki se bere v listih. Tu bode torej pravo, kršč. božično veselje. Avstrijska ljudstva so vesela o tem veselji presvetle cesarske rodbine. — Postava o velicem Dunaji, o združenji vseh predmestij v eno občino, je gotova ter ima že tudi najvišje potrjenje. — Drž. zbor je pretrgal zadnji četrtek svoje seje, najbrž do meseca februarja. Nemški liberalci niso, da-si so se grozili, storili v zadnji seji nič, kar bi vznemirjalo ljudi v tem času, dokler se ne snide na novo drž. zbor. Ravno to pa je nekaj, kar vznemirja nas in vse, ki stojé na strani konservativnih poslancev. Kaj, če je grof Taaffe zamašil jim jezike, češ, da so sedaj tako oni blizo že na vrhu? To je prav lahko in zato ni treba veliko domišljije. — Naše glavno mesto, Gradec, je dobilo nov železni most in dali so ga v ponedeljek, dne 22. decembra v polno rabo, se ve, da v pričo najvišje gospode naše dežele. Stane pa nad 200.000 gold. To ni malo, posebno pa še zato ne, ker je stari most bil dober, brez vse nevarnosti. — Dež. predsednik koroški, baron Schmid Zabierov, je odgovoril na neko vprašanje mestnega odbornika v Celovci, barona Hocka, da ima kmetijski minister pravico, če zaprosi slov. društvo „Straža“ za to, da pokliče tudi iz Kranjskega moža, ki razlaga v društvu slov. kmetom v slov. jeziku kmetijske reči. Ta odgovor je dolgi nos nemškutarjem. — Kakor je to rado, tako se godi tudi na Kranjskem, nove železnice iz Ljubljane v Kamnik, ki je že gotova pa tudi tiste po Dolenjskem niso vsi veseli. Za nekatere bode dobiček, za druge najhitreje zguba. Ni pa se mogoče izogniti temu, kajti duh časa tirja železnico in pametni gospodarji vedó si že obrniti vse tako, da jim nova železnica ne bode dolgo na škodo. — V Gorici je umrl baron Ritter, po rodu Nemeč, po obnašanji pa libera-

lec, nasprotnik slov. ljudstva. — Drž. uradniki v Trstu prosijo, ker je v mestu stanarina visoka, pomoči za njo iz drž. kase. Težko, če se jim prošnja obnese. — Na Ogerskem živi veliko število judov in kakor se kaže, imajo že veliko moči tudi do vlade, do ministrov. Vsled tega je celo mogoče, da vpelje vlada judom na ljubo civilni zakon, to je, da si vzame lahko jud kristijanko in kristijan judinjo, se ve, da le v pisarni župana. — V Požunu dobijo novi most in izroči ga mestu v porabo Nj. veličanstvo svitli cesar v torek dne 30. decembra. Razume se, da bode o tej priliki veliko ljudstva in kar se lahko sodi, madjarskega bleska.

Vunanje države. Zadnje dni so zagnali v Rimu na novo glas, da so sv. Oče Leon XIII. nevarno zboleli. Na veselje vseh vernih kristijanov pa na tem glasu ni bilo veliko resnice, ne več, kakor da so se sv. Oče malo prehladili pa ne tako, da bi jim bilo treba si vleči. Pravi se, da bodo o božiči imeli poseben nagovor do kardinalov, najbolj gledé na prestolni govor kralja Umberta. V tem govoru je bilo precej laške baharije. — Minister Crispi je odgovoril v italijanskem drž. zboru na vprašanje posl. Pantano, da je koristno za Italijo, če se trgovinska pogodba z Avstrijo podaljša, če ne dalje, vsaj za eno leto, škoda pa bi imela država, ko bi se ta pogodba pretrgala. Se ve, da je Pantano odmajal na to z glavo, češ: tu sem se tedaj vkanil! — Večina francoskih okrajev želi usmiljenih sester v svoje bolnišnice, toda minister notranjih zadev se ustavlja tej želji. Zakaj? To ni težko, da človek ugane, saj je vsa republika sedaj v rokah framasonov in le-ti sovražijo vse, kar še spominja na krščansko vero. — Na Angleškem imajo sedaj nov „strike“, in sicer takrat so uradniki pri irskih železnicah na vrsti, torej možje, ki imajo stalno plačilo. Radi pa bi ga nategnili ali to bode težko šlo. Najbrž jih bodo odpustili. — Nemški cesar sili na to, da se predružačijo srednje šole ter postanejo nekam učilnice — za vojake. Če kje, v nemški državi meri sedaj že dalje časa vse le na to, da jim vzraste obilo čilih vojakov. Žal, da bode k malu tudi v drugih državah vsled tega treba vse le za vojake. — Na Ruskem se pripravljajo ostre postave zoper tuje jude ter jim bode treba vdariti jo čez mejo, kamor bode komu mogoče. Da bi jih le ne bilo k nam, v Avstrijo! Tu jih je že doslej več, kakor do volje. — Rumunski minister je izrekel v drž. zboru, da Rumunija ni sklenila vojaške zaveze z Avstrijo, pač pa bode on storil, ako bo treba, v svojem času vse, kar bode Rumuniji na korist. To se pač pravi, da še zaveza ni gotova, pa lahko postane, kedar je bode treba. — Srbska vlada ne pozna več „kraljice“ Natalije, ampak samo še „mater kralja“; tudi ji ne dovoli, do obišče kedaj

mladega kralja. — Pri necem turskem otoku se je pruska ladija „Friderik“ razbila na pol, sultan pa je izdal povelje, da se popravi brž ko hrž na turske stroške. To je velika prijaznost do Prusije! — V Afriki so si prišli nemški častniki navskriž in mora bojda Emin paša nazaj, v Nemčijo, ker se ustavlja majorju Wissmannu. Za kaj da jim hodi, to se doslej ne zna. — Iz severne Amerike izselijo se mormouci v Mexiko; tu se jim bojda dovoli, da živijo po svoje t. j. v mnogoženstvu. V združenih državah jim to ni več mogoče ter zapadejo ostrim kaznim. — Tisti indijanci, ki so ustali zoper združene države, se še niso udali; bili so se že stepli z vojniki teh držav, potem pa so se poskrili v svojih brlogih. Na dolgo jim ne bode to mogoče in je želeli, da se udajo ter najdejo pomiloščenje in pa kruha: zavoljo gladú so, kakor pravijo, segli za orožje.

Za poduk in kratek čas.

O Rojenicah na Boču.

Nekako v sredini Boča na mali ravninici stoji cerkvice sv. Miklavža. Od tistod se uživlje krasen razgled po spodaj ležeči dolini.

Nekoliko od cerkvice proti severu se nahaja v gori velika votlina, v katerej so baje Rojenice nekdanj prebivale. Moja mati so mi o njih sledeče pripovedovali.

Ko sem jaz mlada bila, pripovedovali so stari ljudje, da so njih starši še pomnili, kake so Rojenice hodile z Boča v bližnji Gabernik pšenico plet. Kjer so plele, tam so pšenico tako pomandrale, da bi bil človek misliti, da ne bode več vstala. Ali zraslo je potem tam najlepše žito, tacega ni bilo v celej okolici. Jedle so samo mleko, katerega so dobivale od kmetov. Prebivale so pa vže v prej omenjeni votlini blizo cerkvice sv. Miklavža, v Kostrivniški fari. V votlini se še sedaj baje vidijo sledovi, da je moral kdo v njej prebivati, kajti vidijo se kamenene stopnice in več v kamen vsekanih prostorov, kakor n. pr. prostor za omaro itd. Morebiti bi Rojenice še sedaj tam prebivale, pa pregnali so jih pastirji, ki so z biči pokali, in pa dekle, ki so po svinjskih koritih ropotale, česar Rojenice niso mogle slišati.

Tako so mi pravili mati, jaz pa sem jih zvesto poslušal. Mislil sem pač večkrat: oj te pastirje, čemu pa so ravno tam pokali z biči? Tudi na dekle me je vselej nevolja bila, ko je ropotala pri koritih. V časih sem tudi polukaval po Rojenicah, češ, da bi utegnile še le kje odkod priti. Ali ni jih bilo, škoda za nje!

R. D. Gorski.

Smešnica 52. „Hej“, zakliče oče čevljar, „hej, je to nevolja. Sedaj že ura dalje časa nič ne bije več. Kaj kje hoče?“ — „Oče“, sliši se

glas čevljarčka izza kota, „oče, izgled vam je to, lep izgled! Nič ni prav, če se bije v eno mer; to vem jaz iz lastne skušnjé!

Razne stvari.

(Odlikovanje.) Svitli cesar podarili so g. Janezu Flucher, obč. predstojniku pri sv. Petru nižje Maribora, srebrni križec za zasluge s krono. G. Flucher opravlja že 40 let posle obč. predstojnika v tej občini in uživa splošnje spoštovanje tako v domači, kakor tudi v sosednjih občinah.

(Božičnica.) Društvo katol. gospá v Mariboru je priredilo zadnjo nedeljo božičnico revnim otrokom iz Maribora v prostorijah č. šol. sester. Mil. knezoškof, korarji stolne cerkve in veliko gospá iz Maribora je bilo vpričo veselja obdarovanih otročičev. Kakor se nam pravi, dobilo je 250 otrok primerna oblačila in tudi sladkarij po vrhu. — Na praznik sv. Štefana bode pa pri istih č. šolskih sestrah božičnica za otroke, ki živé v njih zavodu.

(Slov. čitalnica.) Naša čitalnica v Mariboru ima na praznik sv. Štefana ob 8. uri zvečer v svojih prostorijah svoj letni občni zbor in se pri njem voli, kakor zahtevajo nje pravila, novi odbor. Pričakuje se, da bode vdeležitev čitalničnih udov obilna ter dokaz, da je čitalnica še zmérom ono ognjišče, pri katerem se grejé slov. rodoljubi in unémajo za pravice slov. ljudstva.

(Bralno društvo) pri sv. Juriji ob Taboru ima v nedeljo, dne 28. t. m. ob štirih popoldne v društvu sobi svoj redni letni občni zbor. Na dnevnem redu je: 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora; 2. Poročilo tajnika in blagajnika; 3. Volitev predsednika in odbora; 4. Določitev časopisov in knjig za leto 1891; 5. Slučajnosti. Po dnevnem redu prosta zabava. K obilni udeležbi vabi Odbor.

(Kmetško bralno društvo) pri sv. Jakobu v slov. gor. priredi v gostilni g. Fr. Veingerla v nedeljo, dne 28. t. m. zabavni večer s primerno besedo, s tombolo, petjem in godbo. K obilni vdeležbi vabi Odbor.

(Ormoška posojilnica.) reg. zadruga z neomejeno zavezo, je obrestovanje vlog od 6% znižala na 5½%, počenši od dne 1. januarja 1891.

(Pastirski list.) Kakor slišimo, izdajo mil. knezoškof za praznik sv. treh kraljev pastirski list in sicer o podpiranju družbe, ki dela na to, da se odpravi sužništvo. List se bere v nedeljo poprej.

(Slov. sokol.) Prvo redno zborovanje, Sokola v Celji vrši se v soboto, dne 27. decembra v prostorijah društva.

(Vabilo.) Kmetško bralno društvo v Rušah priredi v nedeljo dne 28. grudna 1890

v dvorani g. Franca Novaka svoj IX. občni zbor z veselico sè sledečim vspredom: I. Volitev novega odbora. II. Petje: 1. „Domovina mili kraj“, možki zbor. 2. „Nazaj v planinski raj“, mešani zbor. 3. „Pod oknom“, možki zbor. 4. „Domovini“, mešani zbor. 5. „Slovenska deklica“, mešani zbor. III. Tombola. IV. Prosta zabava in ples. Začetek ob 5. uri zvečer. Vstopnina 20 kr. za osebo. K tej veselici Vas uljudno vabi odbor.

(Slov. skladbe.) Pri R. Milici v Ljubljani je izšel zvezček „13 božičnih pesmi“ iz rok č. oo. Angelika Hribarja in Hugona Suttnerja, iz reda sv. Frančiška v Novem mestu. Pesmi so po besedi in v napevih v duhu sv. cerkve in se priporoča zato zvezček sam po sebi; dobiva se pa v samostanu oo. frančiškánov v Novem mestu po 50 kr.

(Trgovci) v Celji so sklenili, da tudi v praznik sv. Štefana ne odpró svojih štacunov, To je vendar enkrat kaj pametnega iz Celja. V tem bi bilo dobro, ko bi našli tudi v drugih mestih posnemovalcev.

(Spaček.) V Brnu na Moravskem je porodila dne 15. decembra neka žena otroka, ki ima dve glavi. To se izgodi semtertje, ali da tak spaček ostane dalje časa živ, to je le redko; pri tem v Brnu pa je neki tako, vsaj doslej še živi čudno otroče.

(Nesreča.) Dne 11. decembra so pri g. Fr. Druškovič, gostilničarji v Brežicah, sprajljali vino v klet. Ko so spuščali štrtiujak po stopnicah v klet, izmakne se vrv in sod se zvrne na J. Jamnika, mesarskega hlapca ter ga pri priči stlači do smrti.

(Cecilijino društvo) lavantinske škofije ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 28. dec. ob petih popoldne v stolni župniji v Mariboru. Dnevni red: 1. poročilo predsedništva; 2. volitev novega odbora; 3. govor o namenu društva in 4. mogoči predlogi. K obilni vdeležbi vabi p. n. gg. duhovnike, učitelje in prijatelje cerkvene glasbe za odbor:

K. Hribovšek, korar stolne cerkve.

(Zamrznil) je v mlinskem žlebu nek hlapec na Mihajkovem zemljišči v Soboti nad Dravo. Njegova žena ga je dne 12. decembra našla v žlebu, pa se ve, da je že bil ves v ledu, mrtev.

(Duhovske spremembe.) V petek, dne 19. decembra je umrl č. g. France Geč, župnik pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo po kratki pa hudi bolezni v 46. letu svoje dobe. Naj počiva v miru! — Č. g. Jakob Očgerl, kaplan pri sv. Benediktu v Slov. gor., gre za provizorja k sv. Tomažu pri Vel. nedelji. Na njegovo mesto pride č. g. Armin Kapun, kaplan pri Mariji Snežni. — Premeščen je č. g. Franc Brglez star. od Slivnice pri Celji k sv. Vidu pri Ponikvi.

Loterijne številke:

Gradec 20. decembra 1890 52, 32, 76, 80, 19
Dunaj " " 68, 36, 84, 86, 11

**Velika žganjarija R. Wieser-ja
v Hočah (Kötsch)**

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 26

pripravljena od lekarja **PICCOLI-ja** v Ljubljani, je upilno zdravilo, ki krepeča zelodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo s; adajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urjajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za zelodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 stekleničic za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gl.

V steklenicah po **15 kr.** prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. 10-15

Depôts v Mariboru: lekarna Bancalari in König; v Ptuiji: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradci: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.

Potrebno za hišo in pisarno.

V tiskarni sv. Cirila
v Mariboru
je ravnokar izšel in se dobi

**Slovenski koledar
za leto 1891.**

za steno. 7
Cena 20 kr., po
pošti 5 kr., po
več.

Tiskan v treh barvah.

Hiša in posestvo na prodaj.

Ker se preselim na drugo posestvo, prodam hišo zidano (pritlično), klet, hlev s podom, svinjak, sadunosni vrt v Botričnici hšt. 11. poleg cerkve, par minut od Št. Jurskega trga; pa tudi nekaj njiv, travnik in hosta je poleg.

Več pové Janez Zupanč, po domače Sekolec v Botričnici pošta Št. Jurij ob južni železnici.

Proda se pod ugodnimi pogoji na Lužnici poleg Žalca ležeče posestvo, obstoječe iz lepe zidane hiše s tremi sobami in kletjo, gospodarskega poslopja, sadnega vrta in dva pluga velike njive deloma s hmeljem nasajene. Več izve se pri posestniku J. Šusteršiču, oštirju na Teharji, pošta Štoré ob južni železnici. 3-3

Orgljarska in mežnarska služba

se odda z novim letom sposobnemu možu. Oglašila pismena z dotičnim spričevalom se naj pošljejo na: **Cerkveno predstojništvo D. Marije v Koprivnici pošta Reichenburg.** Še bolje je, če se dotični osebno oglasi. Dobro, ako zna orgljar katero primerno rokodelstvo. 3-3

Važno za učitelje in šolske prijatelje!

Ravnokar je zag'edal be'i dan ter se dobi pri podpisanim izdajatelju:

**„Popotnik“-ov
koledar za slovenske učitelje**

1891

s popolnim imenikom šolskih oblastnij, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno-Štirnem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koróškega po stanju v začetku šolskega leta 1890/91

„Popotnik“-ov koledar 1891 naroča se najbolje po poštni nakaznici ter stoji:

v platno vezan komad	1 gl. 20 kr.
v „usnje“	z zlato obrezo . 1 „ 35 „
„	z zaklopnico . 1 „ 40 „
„	z zlato obrezo . 1 „ 50 „

po pošti 5 kr. več.

V mnogobrojna naročila se uljudno priporočam

M. J. Nerat,

izdajatelj in urednik „Popotnik“-ov,
Maribor, Reiserstrasse 8.

